

Wegwijs in justitie

In de hoofdrol bij Justitie

De instellingen

▶ **Meer informatie**

▶ Justitie in de praktijk

VZW

VOORWOORD

De Belgische Grondwet voorziet in de vrijheid van vereniging. Die vrijheid van vereniging kan op verschillende wijzen worden uitgeoefend, onder andere door de oprichting van een vereniging zonder winstoogmerk. Sinds het begin van de vorige eeuw kennen de VZW's een stijgend succes en komen zij in zeer uiteenlopende sectoren voor, zoals hulp aan kansarme personen, wijkcomités, sportverenigingen, jeugdbewegingen, enz.

De wet van 27 juni 1921 die de verenigingen zonder winstoogmerk regelt, werd onlangs gewijzigd. Deze hervorming strekt vooral ertoe een grotere transparantie van de werking van de verenigingen ten aanzien van derden en tevens van hun leden te waarborgen.

Deze bekommernis uit zich in meer gedetailleerde regels inzake de openbaarmaking en in het verplicht aanleggen van een dossier voor iedere VZW op de griffie van de rechtbank van koophandel van de plaats van de zetel van de vereniging, om de informatieverstrekking te verbeteren.

De hervorming is tevens erop gericht de verenigingen een boekhoudkundig kader te bieden. Om de kleine structuren niet op te zadelen met te zware verplichtingen verschillen de verplichtingen naargelang de grootte van de vereniging.

Ten slotte zijn meer gerichte maatregelen aangenomen om de werking van de verenigingen te verbeteren. Ik denk in het bijzonder aan de regels waardoor de aanvaarding van schenkingen wordt versoepeld, aan de mogelijkheid om onroerend goed bezitten, aan het gegeven dat bekendmakingen in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad sneller plaatsvinden, enz.

De doelstelling van deze brochure bestaat erin de personen die een VZW wensen op te richten of er activiteiten wensen uit te oefenen, basisinformatie te verstrekken in een duidelijke en voor iedereen toegankelijke taal. De brochure is opgevat als een reeks vragen en antwoorden over de belangrijkste feiten die zich in het verenigingsleven kunnen voordoen.

De minister van Justitie,
Laurette ONKELINX

INHOUD

HOOFDSTUK I Wat is een VZW?

HOOFDSTUK II Hoe een vzw oprichten?

1. Waarom een vzw oprichten?
2. Hoe de statuten opstellen?
 - a) Vorm van de statuten
 - b) Aantal exemplaren
 - c) Welke statutaire vermeldingen zijn verplicht?
 - **Benaming – afkorting “vzw” – “valse stichtingen”**
 - 1° Benaming
 - 2° Afkorting “vzw”
 - 3° Valse « stichting »
 - **Maatschappelijke zetel:
nauwkeurig adres en gerechtelijk arrondissement**
 - **Doel van de vzw**
 - **Leden van de vzw**
 - 1° Identificatie van de stichters
 - 2° Voorwaarden voor toetreding en uittreding van leden
Wat is een lid?
Vaste leden
Toegetreden leden
Gegevens voor het opmaken van de statuten
 - **Algemene vergadering: bevoegdheden, wijze van bijeenroeping en voorwaarden waaronder haar beslissingen aan de leden ter kennis worden gebracht.**
 - 1° Bevoegdheden
 - 2° Bijeenroeping
 - 3° Voorwaarden waaronder de beslissingen van de algemene vergadering aan de leden ter kennis worden gebracht.
 - **Bestuurders: benoeming, afzetting en bevoegdheden**
 - **Bijdragen of stortingen ten laste van de leden**
 - **Gebruik van het vermogen in geval van ontbinding**
 - **Duur van de vzw**

- d) Wat zijn de sancties als de statuten onvolledig zijn?
3. Welke formaliteiten moeten worden vervuld na de ondertekening van de statuten?
- a) Neerlegging van de statuten op de griffie van de rechtbank van koophandel
 - b) Openbaarmaking van de statuten en van de bestuurders
 - c) Register van de leden
 - 1° Beginsel
 - 2° Vorm van het register
 - 3° Plaats van het register
 - 4° Wijzigingen van het register
 - 5° Sancties
4. Wanneer verwerft de vzw rechtspersoonlijkheid?
- a) Beginsel
 - b) Vereniging in wording

HOOFDSTUK III Hoe is een vzw georganiseerd ?

1. Algemene vergadering
- a) Wie maakt deel uit van de algemene vergadering?
 - b) Wat zijn de bevoegdheden van de algemene vergadering?
 - c) Wie kan stemmen tijdens de algemene vergadering?
 - d) Hoe wordt de algemene vergadering bijeengeroepen?
 - e) Moeten notulen worden opgesteld?
2. Raad van Bestuur
- a) Wie maakt deel uit van de raad van bestuur?
 - b) Wat zijn de bevoegdheden?
 - c) Kunnen de bevoegdheden van de raad van bestuur worden beperkt of kan een taakverdeling worden overeengekomen?
 - d) Hoe wordt de vertegenwoordiging van de vzw gewaarborgd?
 - e) Kunnen voor de uitvoering van bepaalde taken bijzondere mandaten worden toegekend?
 - f) Wat moet worden bekendgemaakt?

3. Overdracht van het dagelijks bestuur
 - a) Waarom het dagelijks bestuur aan iemand opdragen?
 - b) Wat moet worden verstaan onder dagelijks bestuur?
 - c) Welk statuut heeft de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen ?
 - d) Kunnen zijn bevoegdheden worden beperkt?
 - e) Hoe kan hij optreden?
 - f) Wat moet worden bekendgemaakt?

HOOFDSTUK IV .Hoe kunnen de statuten van een vzw worden gewijzigd?

1. Wie kan de statuten wijzigen?
2. Hoe moet de algemene vergadering worden bijeengeroepen?
3. Welk stem- en aanwezigheidsquorum is vereist?
 - a) Aanwezigheidsquorum
 - b) Stemquorum
4. Welke openbaarmakingsformaliteiten zijn er?

HOOFDSTUK V .Hoe kan de samenstelling van de raad van bestuur worden gewijzigd?

HOOFDSTUK VI Welke boekhoudkundige verplichtingen hebben de vzw's?

1. Welke verplichtingen?
2. Wie keurt de rekening goed en wanneer?
3. Moet de rekening worden bekendgemaakt?
 - a) Neerlegging ter griffie
 - b) Neerlegging bij de Nationale Bank van België
4. Moeten rekeningcommissarissen worden aangewezen?

HOOFDSTUK VII Vermogen van de vzw

1. Wat mag een vzw bezitten?
2. Wat moet worden gedaan indien een vzw een gift ontvangt?
 - a) Machtigingsprocedure
 - b) Tot wie moet u zich wenden om uw gift fiscaal af te trekken?

HOOFDSTUK VIII Wanneer en hoe kan een vzw worden ontbonden en vereffend ?

1. Hoe kan een vzw vrijwillig worden ontbonden?
2. Wanneer en hoe vindt een gerechtelijke ontbinding plaats?
 - a) Welke oorzaken van gerechtelijke ontbinding zijn er?
 - b) Hoe verloopt de procedure?
3. Welke bestemming moet worden gegeven aan het patrimonium in geval van vereffening?
4. Welke openbaarmakingsformaliteiten zijn er?

HOOFDSTUK IX

Hoe is de aansprakelijkheid geregeld?

1. Welk aansprakelijkheidsrisico loopt de vereniging?
2. Welk aansprakelijkheidsrisico lopen de leden?
3. Welk aansprakelijkheidsrisico lopen de bestuurders en de met het dagelijks bestuur belaste personen?

HOOFDSTUK X Ik heb mijn vzw opgericht voor de inwerkingtreding van de wet van 2 mei 2002. Wat moet ik doen?

1. Inwerkingtreding en aanpassingstermijnen.
2. Wat moeten dergelijke verenigingen concreet doen?

Referentietekst.

HOOFDSTUK I Wat is een VZW?

Een vereniging zonder winstoogmerk is een groep natuurlijke personen of rechtspersonen die een belangeloos doel nastreven.

De vzw mag haar leden geen stoffelijk voordeel verschaffen. Dit verbod betekent dat de leden van een vereniging zonder winstoogmerk geen voordelen mogen ontvangen die zouden voortvloeien uit de activiteiten van de vereniging. Dat is een belangrijk verschil met de handelsvennootschappen waarbij het de bedoeling is de vennoten te verrijken.

Het begrip voordeel moet op strikte wijze worden geïnterpreteerd. Het gaat om een rechtstreeks vermogensvoordeel, de rechtstreekse verdeling van geldbedragen, van roerende goederen, enz...

Het is daarentegen niet uitgesloten dat uit de activiteiten van de vereniging een onrechtstreeks vermogensvoordeel, zoals een besparing, wordt getrokken, bijvoorbeeld het lidmaatschap van een sportclub dat leidt tot kortingen bij de aankoop van materieel.

De vzw onderscheidt zich van de feitelijke vereniging. Deze laatste heeft geen rechtspersoonlijkheid, de leden kunnen persoonlijk aansprakelijk worden gesteld en hun eigen vermogen investeren. De vzw beschikt over eigen rechtspersoonlijkheid die losstaat van die van haar leden. De rechtspersoonlijkheid betekent dat de vzw rechten en plichten heeft. De leden beschikken over een beperkte aansprakelijkheid en investeren in beginsel hun eigen vermogen niet voor de verbintenissen van de vzw.

In tegenstelling tot andere juridische vormen (nv, bvba...) vereist de oprichting van een vzw geen inbreng van een startkapitaal.

HOOFDSTUK II Hoe een vzw oprichten?

1. Waarom een vzw oprichten?

De beslissing om een vzw op te richten, wordt in eerste instantie ingegeven door beschouwingen inzake rechtszekerheid. De vzw zal immers de mogelijkheid bieden een onderscheid te maken tussen de aansprakelijkheid en het vermogen van de vzw en die van haar leden. Het betreft een autonome juridische structuur met zijn eigen vermogen, zijn eigen verbintenissen en eigen verantwoordelijkheid.

Zodra het project waarmee wordt begonnen, leidt tot rechtshandelingen van een bepaald belang op het stuk van financiën en aansprakelijkheid, kan het passend zijn een vzw op te richten.

2. Hoe de statuten opstellen?

Zodra een gemeenschappelijk project is gedefinieerd en de stichtende leden zich willen inschrijven in het kader van een vzw, moeten in eerste instantie statuten worden opgesteld. Zij vormen de grondbeginselen van de organisatie van de vzw.

Krachtens de wet moeten bepaalde vermeldingen worden opgenomen. Zij zijn erop gericht informatie te verstrekken aan derden, alsook de organisatie van de vereniging te structureren.

Voor het overige wordt aan de stichtende leden een zeer grote vrijheid gelaten om de leidende beginselen van de vzw te organiseren.

a) Vorm van de statuten

De statuten moeten schriftelijk worden vastgesteld. Dat kan geschieden bij een onderhandse akte, dus enkel in aanwezigheid van de stichters, of bij een authentieke akte opgemaakt bij een notaris.

b) Aantal exemplaren

De wet vereist dat de statuten in twee exemplaren worden opgemaakt.

c) Welke statutaire vermeldingen zijn verplicht?

De wet somt de vermeldingen op die verplicht in de statuten moeten worden opgenomen⁽¹⁾. Zij worden hierna beknopt besproken.

Benaming – afkorting “vzw” – “valse stichtingen”

1° Benaming

De benaming van de vzw moet voorkomen in de statuten. Zij mag vrij worden gekozen door de stichters. Zij moeten erover waken dat zij geen benaming kiezen die reeds wordt gebruikt door een andere vzw, stichting, internationale vereniging, feitelijke vereniging of vennootschap.

De raadpleging van de databank van het Belgisch Staatsblad⁽²⁾ kan in dit verband een nuttige hulp zijn, zelfs indien zij niet alle garanties biedt, inzonderheid met betrekking tot de feitelijke verenigingen.

2° Afkorting “vzw”

De statuten en alle akten uitgaande van de vereniging moeten de termen “vereniging zonder winstoogmerk” of de afkorting “vzw” vermelden.

Er is voorzien in een sanctie tegen de persoon die voor de vereniging zou optreden door middel van een document waarop de vermelding « vereniging zonder winstoogmerk » of “vzw” niet zou voorkomen; in dit geval kan deze persoon persoonlijk aansprakelijk worden geacht voor het geheel of een gedeelte van de verbintenissen van de vereniging.

3° Valse « stichting »

Een vereniging zonder winstoogmerk mag haar benaming niet laten voorafgaan of volgen door de term “stichting”.

(1) Art. 2, wet van 27 juni 1921.

(2) <http://www.just.fgov.be>, Belgisch Staatsblad, Rechtspersonen.

De bedoelde vzw moeten de beschermde term van hun benaming schrappen, anders kunnen zij voor de rechtbank van eerste aanleg worden gedaagd teneinde hen daartoe te verplichten. Iedere betrokken derde, naast het openbaar ministerie die een echte stichting of nog een gewone particulier zou kunnen zijn, kan dit middel aanwenden.

**Maatschappelijke zetel:
nauwkeurig adres en gerechtelijk arrondissement**

De zetel van een Belgische vereniging zonder winstoogmerk moet in België gesitueerd zijn.

De wet vereist dat de statuten het adres van de zetel opgeven, alsook het overeenkomstige gerechtelijke arrondissement ⁽³⁾.

Hoewel het verplicht is dat de zetel van de hoofdactiviteiten van de vzw in België gevestigd is, is het niet verboden dat een vereniging werkzaamheden ontplooit in andere landen.

De vermelding van het adres in de statuten heeft drie gevolgen:

- de precieze plaats van de vzw moet worden vermeld: gemeente, postcode, straat, huisnummer en gerechtelijk arrondissement; de algemene vergadering – het enige orgaan bevoegd om de statuten te wijzigen – kan overgaan tot een wijziging van de zetel. Het is niet toegestaan deze bevoegdheid op te dragen aan de raad van bestuur;
- aangezien de overdracht van zetel een wijziging van de statuten inhoudt, moet deze wijziging worden neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel van de zetel en worden bekendgemaakt in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

Doel van de vzw

Naar luid van de wet moet het doel van de vzw op nauwkeurige wijze worden bepaald.

(3) <http://www.just.fgov.be>, Rechterlijke Orde, Territoriale bevoegdheid.

Het doel en de activiteiten tot uitvoering van dit doel mogen niet worden verward.

Voorbeeld:

Doel: => hulp aan de kinderen in de derde wereld

Activiteiten => organiseren van fondsenwerving, bewustmakingscampagnes, enz...

Leden van de vzw

1° Identificatie van de stichters

Moeten worden opgegeven:

- de naam, voornamen, woonplaats, van iedere stichter (natuurlijke persoon);
- de naam van de vennootschap, rechtsvorm (nv, bvba, enz.) en het adres van de zetel van elke stichter (rechtspersoon).

De opgave van de maatschappelijke zetel van eventuele stichtende rechtspersonen mag niet worden verward met de zetel van de vzw die wordt opgericht.

2° Voorwaarden voor toetreding en uittreding van leden

In eerste instantie moet de vzw **ten minste drie leden tellen**. Het kan gaan om natuurlijke personen of om rechtspersonen. Er is geen nationaliteitsvoorwaarde vereist.

In de statuten moeten de voorwaarden en formaliteiten inzake de toetreding en de uittreding van leden worden omschreven.

Wat is een lid?

De wet onderscheidt twee categorieën van leden. De leden die over het algemeen de vaste leden worden genoemd en de toegetroden leden.

Vaste leden

De vaste leden zijn de leden die over de ruimste rechten beschikken binnen de vzw, waaronder stemrecht. De wet verleent hen rechten en plichten.

Toegetreden leden

Ingeval de vzw toegetreden leden heeft, moeten hun rechten en plichten worden omschreven in de statuten en niet in een huishoudelijk reglement. Deze vereiste strekt ertoe de toekomstige toegetreden leden de mogelijkheid te bieden beter in te schatten wat van hen wordt verwacht indien zij zich engageren, aangezien de statuten worden bekendgemaakt in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

Het huishoudelijk reglement dient niet te worden gepubliceerd.

Zoals hoger gesteld moeten de rechten en plichten van de toegetreden leden worden vastgelegd in de statuten. De in de wet bepaalde rechten en plichten zijn op hen niet van toepassing, behalve indien de statuten daarin voorzien.

Deze precisering is belangrijk aangezien de wet bepaalde voorrechten enkel aan de vaste leden toekent, bijvoorbeeld de toegang tot de boekhoudkundige stukken⁽⁴⁾.

Richtlijnen voor de opmaak van statuten

De hoedanigheid van lid moet aan iemand worden toegekend aan iemand die aan de in de statuten gestelde voorwaarden voldoet.

De uitsluiting van een lid kan enkel worden uitgesproken door de algemene vergadering met een twee derde meerderheid van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden.

Het ontslag⁽⁵⁾ van een lid gericht aan de raad van bestuur kan nooit worden geweigerd. Daarentegen kan wel worden geëist dat bepaalde formaliteiten in acht worden genomen. Het is duidelijk dat deze formaliteiten ter zake niet zo zwaar mogen zijn dat zij echte hindernissen zouden vormen voor een ontslag (bijvoorbeeld: een opzegging van twee jaar).

(4) Art. 10, al. 2, wet van 27 juni 1921.

(5) Art. 12 wet van 27 juni 1921.

Een lid dat zijn bijdrage niet betaalt, geacht wordt ontslag te nemen⁽⁶⁾.

Algemene vergadering: bevoegdheden, wijze van bijeenroeping en voorwaarden waaronder haar beslissingen aan de leden ter kennis worden gebracht.

1° Bevoegdheden

De statuten van de vzw moeten de bevoegdheden en de wijze van bijeenroeping van de algemene vergadering, alsook de wijze waarop haar beslissing aan de leden en aan derden ter kennis worden gebracht, vermelden.

De volgende bevoegdheden zijn voorbehouden aan de algemene vergadering⁽⁷⁾:

- de wijziging van de statuten;
- de benoeming en de afzetting van de bestuurders;
- de benoeming en de afzetting van de commissarissen en de bepaling van hun bezoldiging ingeval een bezoldiging wordt toegekend;
- de kwijting aan de bestuurders en de commissarissen;
- de goedkeuring van de begroting en van de rekening;
- de ontbinding van de vereniging;
- de uitsluiting van een lid;
- de omzetting van de vereniging in een vennootschap met sociaal oogmerk;
- alle gevallen waarin de statuten dat vereisen.

Er moet worden opgemerkt dat alles wat in de wet of de statuten niet is toegekend aan de algemene vergadering, onder de bevoegdheid van de raad van bestuur ressorteert.

2° Bijeenroeping

De algemene vergadering wordt bijeengeroepen door de raad van bestuur of ingeval een vijfde van de leden zulks vraagt. De statuten bepalen de modaliteiten van deze bijeenroeping. De termijn voor een bijeenroeping is ten minste acht dagen⁽⁸⁾.

3° Voorwaarden waaronder de beslissingen van de algemene vergadering aan de leden ter kennis worden gebracht.

(6) Art. 12 wet van 27 juni 1921.

(7) Zie hierover ook Hoofdstuk III.

(8) Art.6, 1 van de wet van 27 juni 1921.

Het is gebruikelijk dat de vzw een register houdt waarin de beslissingen van de algemene vergadering worden genotuleerd. In de statuten moet worden bepaald hoe de leden hiervan kennis kunnen nemen.

Bestuurders: benoeming, afzetting en bevoegdheden

De statuten moeten regels bevatten inzake de benoeming, de afzetting en de ambtsbeëindiging van de bestuurders, alsook over de omvang van hun bevoegdheden en de wijze waarop zij worden uitgeoefend, ofwel alleen, ofwel gezamenlijk, ofwel als college, alsook over de duur van hun mandaat.

Ingeval de statuten de mogelijkheid bieden dat personen de vzw vertegenwoordigen en/of opdragen van het dagelijks bestuur van de vzw, zijn ook deze vermeldingen verplicht.

Ingeval in de statuten de benoeming van commissarissen wordt beoogd, moet de wijze van benoeming erin worden opgenomen.

Bijdragen of stortingen ten laste van de leden

Het maximumbedrag van de bijdrage moet worden vermeld in de statuten aangezien het doel erin bestaat de personen die bij de vzw zouden willen aansluiten, in te lichten over de financiële verbintenissen die van hen worden gevraagd.

Gebruik van het vermogen in geval van ontbinding

In de statuten moet opgave worden gedaan van de bestemming van de activa die volgen uit de vereffening van een vzw. Het moet voor een belangeloos doel worden aangewend.

Ingeval een lid een goed ter beschikking wenst te stellen van de vzw en het vervolgens wenst terug te winnen, wordt hem aangeraden een schrijven in die zin op te stellen.

Duur van de vzw

De duur van de vzw moet worden opgegeven ingeval deze niet onbeperkt is. Sommige vzw's zijn immers enkel opgericht om de voortzetting van een in de tijd beperkt doel te waarborgen.

De vermelding van de termijn in de statuten, indien hij niet onbeperkt is, biedt een aanvullende waarborg voor de mogelijke medecontractanten.

d) Wat zijn de sancties als de statuten onvolledig zijn?

De wet sanctioneert de vzw met nietigheid indien de statuten de volgende vermeldingen niet bevatten:

- de naam, het adres en het arrondissement van de zetel van de vereniging;
- de nauwkeurige omschrijving van het doel of van de doeleinden waarvoor zij is opgericht.

Het is ook mogelijk dat de vzw gerechtelijk wordt ontbonden indien haar statuten de bij de wet vereiste vermeldingen niet bevatten⁽⁹⁾.

3. Welke formaliteiten moeten worden vervuld na de onderte - kening van de statuten?

Zodra de statuten van de vzw zijn opgesteld en ondertekend door de stichtende leden, moeten zij deze neerleggen ter griffie van de rechtbank van koophandel van de plaats waar de zetel van de vzw is gevestigd. Er moeten ook andere stukken worden neergelegd.

a) Neerlegging van de statuten ter griffie van de rechtbank van koophandel

De wet vereist dat de volgende stukken worden neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel van de plaats van de zetel van de vzw⁽¹⁰⁾:

(9) Zie ook p. 31.

(10) Art. 26novies wet van 27 juni 1921.

- de statuten;
- de akten betreffende de benoeming van de bestuurders;
- een kopie van het register van de leden;

en indien nodig:

de akten betreffende de benoeming van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, van de personen gemachtigd om de vzw te vertegenwoordigen en van de commissarissen.

b) Bekendmaking van de statuten en van de bestuurders

Bepaalde stukken die zijn neergelegd, moeten tevens worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. Het verzoek om bekendmaking moet worden gedaan aan de hand van het ad hoc formulier beschikbaar bij de griffie van de rechtbank van koophandel en op de internetsite van de F.O.D. Justitie⁽¹¹⁾. Daarbij moet een cheque worden gevoegd met het bedrag vereist voor de oprichting van de vzw.

De griffie moet het verzoek tot bekendmaking in het Belgisch Staatsblad met het oog op bekendmaking verzenden.

c) Register van de leden

Krachtens de wet moet een register van de leden van de vzw worden neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel.

1° Beginsel

De raad van bestuur is belast met de opstelling van dit register. Deze verplichting een register op te stellen, heeft enkel betrekking op de vaste leden. De toegetroden leden moeten niet erin worden opgenomen.

(11) <http://www.just.fgov.be> , Belgisch Staatsblad, Rechtspersonen.

2° Vorm van het register

Het gaat om een chronologische lijst met de naam, voornamen en woonplaats van de leden, of ingeval het rechtspersonen betreft, de naam van de vennootschap, de rechtsvorm en het adres van de zetel.

3° Plaats van het register

Dit register bevindt zich ter griffie van de rechtbank van koophandel. Het kan ook worden geraadpleegd op de zetel van de vereniging.

4° Wijzigingen van het register

De wijzigingen die in de lijst van de leden worden aangebracht, moeten door de raad van bestuur in het register worden ingeschreven binnen acht dagen volgend op het tijdstip waarop de raad hiervan in kennis is gesteld.

Een kopie van de bijgewerkte lijst van de leden moet overigens worden neergelegd in het dossier van de vereniging dat ter griffie van de rechtbank wordt bijgehouden. Ingeval in deze lijst een wijziging wordt aangebracht, moet de bijgewerkte versie worden neergelegd binnen de maand na de verjaardag van de neerlegging van de statuten.

Voorbeeld:

Neerlegging van de statuten: 1 juli 2003

Wijziging van de lijst van de leden: 1 september 2003

Neerlegging van de bijgewerkte lijst van de leden: uiterlijk in de loop van de maand juli 2004.

5° Sancties

Ingeval deze verplichting niet wordt nageleefd, voorziet de wet in de opschorting van enige vordering in rechte die door de vereniging zou zijn ingesteld⁽¹²⁾.

(12) Art. 26 wet van 27 juni 1921.

4. Wanneer verwerft de vzw rechtspersoonlijkheid?

a) Beginsel

De rechtspersoonlijkheid van de vereniging wordt verworven de dag waarop zij haar statuten en de akten betreffende de benoeming van de bestuurders neerlegt ter griffie van de rechtbank.

De datum waarop de rechtspersoonlijkheid wordt verworven is belangrijk aangezien de vzw vanaf dat tijdstip bestaat als volledig rechtssubject.

b) Vereniging in wording

Tussen het tijdstip waarop de stichters beslissen een vzw op te richten en het tijdstip waarop deze vzw rechtspersoonlijkheid verwerft, kan een periode verstrijken tijdens welke een bepaald aantal handelingen kunnen worden gesteld (bv. aankoop van materieel, huur van een gebouw, opening van een bankrekening, werving van personeel, enz.).

Krachtens de wet kunnen deze verbintenissen worden aangegaan door de vereniging in wording. In dit geval en tenzij anders wordt overeengekomen, zijn zij die dergelijke verbintenissen sluiten daarvoor persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk, behalve indien de vzw:

- rechtspersoonlijkheid verwerft binnen de twee jaar volgend op het ontstaan van de verbintenis;
- en indien de vzw deze verbintenis bekrachtigt binnen zes maanden na het verwerven van de rechtspersoonlijkheid.

Ingeval de verbintenissen onder deze voorwaarden zijn opgenomen, worden zij geacht door de vzw te zijn aangegaan vanaf hun ontstaan.

HOOFDSTUK III Hoe is een vzw georganiseerd?

De vzw bestaat verplicht uit twee organen, de algemene vergadering en de raad van bestuur. In de statuten kan een derde orgaan worden opgericht, te weten de persoon aan wie het dagelijks bestuur wordt opgedragen.

1. Algemene vergadering

a) Wie maakt deel uit van de algemene vergadering?

De algemene vergadering bestaat uit alle vaste leden⁽¹³⁾. De andere leden kunnen de vergadering bijwonen indien de statuten daarin voorzien.

b) Wat zijn de bevoegdheden van de algemene vergadering?

Een besluit van de algemene vergadering is vereist voor:

- 1° de wijziging van de statuten;
- 2° de benoeming en de afzetting van de bestuurders;
- 3° de benoeming en de afzetting van de commissarissen en de bepaling van hun bezoldiging ingeval een bezoldiging wordt toegekend;
- 4° de kwijting aan de bestuurders en de commissarissen;
- 5° de goedkeuring van de begroting en van de rekening;
- 6° de ontbinding van de vereniging;
- 7° de uitsluiting van een lid;
- 8° de omzetting van de vereniging in een vennootschap met sociaal oogmerk;
- 9° alle gevallen waarin de statuten zulks vereisen.

(13) Art. 6 wet van 27 juni 1921.

Het is tevens belangrijk te onderstrepen dat de restbevoegdheid voorbehouden is aan de raad van bestuur. De restbevoegdheid kan worden omschreven als de bevoegdheid om enigerlei materie te behandelen die niet is voorbehouden aan een ander orgaan.

c) Wie kan stemmen tijdens de algemene vergadering?

Enkel de vaste leden hebben⁽¹⁴⁾ stemrecht. Zij hebben een gelijk stemrecht in de algemene vergadering. De statuten kunnen evenwel van dit beginsel afwijken door een meervoudig stemrecht in te voeren (bv. aantal stemmen afhankelijk van het gewicht van de bijdrage).

d) Hoe wordt de algemene vergadering bijeengeroepen?

De leden moeten ten minste acht dagen voor de algemene vergadering plaatsvindt, worden bijeengeroepen. De statuten kunnen voorzien in een langere termijn.

De algemene vergadering wordt bijeengeroepen in de volgende gevallen:

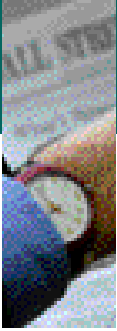
- na beslissing van de raad van bestuur;
- wanneer een vijfde van de leden het vraagt.

In beginsel moeten enkel de vaste leden worden bijeengeroepen, de toegetreden leden worden bijeengeroepen indien de statuten daarin voorzien.

Deze oproepingsbrief moet de agenda bevatten. Elk voorstel, ondertekend door ten minste één twintigste van de leden, wordt op de agenda gebracht.

Voor de algemene vergaderingen tot wijziging van de statuten is in het laatste lid van artikel 8 bepaald dat ingeval minder dan twee derde van de leden afwezig is, een tweede algemene vergadering kan worden bijeengeroepen, die kan beslissen ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. Deze tweede vergadering moet evenwel worden gehouden ten minste vijftien dagen na de eerste vergadering.

(14) Art. 7 wet van 27 juni 1921.

e) Moeten notulen worden opgesteld?

De wet voorziet dat de vereniging een register houdt van de beslissingen genomen door de algemene vergadering, dat door alle vaste leden kan worden geraadpleegd⁽¹⁵⁾.

2. Raad van Bestuur

Het bestuur van de vzw geschiedt door de raad van bestuur, terwijl de belangrijke beslissingen door de algemene vergadering worden genomen.

a) Wie maakt deel uit van de raad van bestuur?

De raad van bestuur bestaat uit ten minste drie personen⁽¹⁶⁾. Dit kunnen natuurlijke personen of rechtspersonen zijn, al dan niet leden van de vereniging.

Ingeval de vereniging echter slechts drie leden telt, mag de raad van bestuur slechts uit twee personen bestaan.

In alle gevallen moet het aantal leden van de raad van bestuur lager zijn dan het aantal leden van de algemene vergadering teneinde zelfcontrole te voorkomen.

b) Wat zijn de bevoegdheden?

De raad van bestuur heeft een algemene bevoegdheid inzake het bestuur en de vertegenwoordiging van de vereniging. Bovendien beschikt de raad van bestuur over een restbevoegdheid. De raad van bestuur is bevoegd voor alle aangelegenheden die de wet niet uitdrukkelijk aan de algemene vergadering verleent.

c) Kunnen de bevoegdheden van de raad van bestuur worden beperkt of kan een taakverdeling worden overeengekomen?

(15) Art. 10 wet van 27 juni 1921.

(16) Art. 13, al. 1er wet van 27 juni 1921.

De statuten kunnen de bevoegdheden die aan de raad van bestuur zijn toegekend, beperken⁽¹⁷⁾.

Bijvoorbeeld: Een statutaire bepaling zou het bedrag van de verbintenissen van de vzw die de raad van bestuur kan aangaan, kunnen beperken tot 25.000 euro.

Dezelfde bepaling biedt tevens de mogelijkheid aan de bestuurders om de taken te verdelen. Dankzij deze mogelijkheid kan binnen de vereniging een onderscheid worden gemaakt tussen de actieve bestuurders en diegene die dat minder zijn.

Bijvoorbeeld: Bij statutaire bepaling kan binnen de raad van bestuur een directieraad worden opgericht, bestaande uit een beperkter aantal bestuurders aan wie bijzondere taken worden toevertrouwd.

Het zou kunnen gaan om een comité van twee bestuurders die ermee belast zouden zijn alle administratieve aangelegenheden te beheren (personeel, belastingen, enz.).

Deze bepalingen kunnen evenwel niet aan derden worden tegengeworpen, zelfs niet ingeval zij zijn bekendgemaakt. Zulks houdt in dat de raad van bestuur aansprakelijk blijft voor alle handelingen gesteld door zijn leden in het kader van zijn algemene bevoegdheid inzake het bestuur van de vereniging, zelfs indien deze bevoegdheid beperkt is of verdeeld is onder zijn leden. De verantwoording van deze niet-tegenwerpbaarheid ligt in de bekommernis bescherming te bieden aan derden die met een of meer bestuurder(s) verbintenissen zouden aangaan zonder noodzakelijkerwijs te weten dat hun bevoegdheden beperkt zijn, in het geval waarin de bestuurders vervolgens op hun verbintenis zouden terugkomen.

Deze bepalingen kunnen hun nut hebben in de interne orde van de vereniging, inzonderheid op het stuk van de aansprakelijkheid van de bestuurders ten aanzien van de vereniging.

(17) Art. 13, al. 3 wet van 27 juni 1921.

d) Hoe wordt de vertegenwoordiging van de vzw ge waarborgd?

De raad van bestuur beschikt over een algemene bevoegdheid inzake de vertegenwoordiging van de vereniging in en buiten rechte⁽¹⁸⁾.

Bijvoorbeeld: een verbintenis ondertekenen, een rechtsvordering instellen...

In de statuten mag de taak inzake de vertegenwoordiging van de vereniging uit handen worden gegeven⁽¹⁹⁾. Deze opdracht kan worden opgedragen aan een of meer bestuurder(s) of aan een derde.

Deze opdracht kan aan derden worden tegengeworpen indien zij overeenkomstig artikel 26novies, §3, bekendgemaakt is.

De delegatie van de vertegenwoordigingsbevoegdheid moet algemeen zijn om aan derden tegenstelbaar te zijn. Zulks betekent dat de persoon aan wie de vertegenwoordiging wordt toevertrouwd geacht wordt te beschikken over alle bevoegdheden inzake de vertegenwoordiging. De derden moeten zich geen zorgen maken over een eventuele beperking die in deze bevoegdheid wordt aangebracht.

Voorbeeld: De raad van bestuur heeft de bevoegdheid inzake de vertegenwoordiging van de vzw opgedragen aan een van zijn bestuurders. Indien de bestuurder de vzw slechts voor enkele handelingen mag vertegenwoordigen, is deze beperking niet tegenwerpbaar aan derden. Dit betekent dat indien hij een handeling stelt voor de vertegenwoordiging die verder gaat dan deze beperking, deze handeling de vereniging bindt. De raad van bestuur kan deze beperking niet aan derden tegenwerpen om zich van zijn verbintenis te bevrijden. De derden kunnen handelingen aanvoeren die buiten deze beperking gesteld zijn.

e) Kunnen voor de uitvoering van bepaalde taken bijzondere mandaten worden toegekend ?

De mogelijkheden die de wet biedt om de vertegenwoordiging van de vereniging te delegeren en de taken te verdelen doen geen afbreuk aan de

(18) Art. 13, al. 2 wet van 27 juni 1921.

(19) Art. 13, al. 4 wet van 27 juni 1921.

mogelijkheid voor de raad van bestuur om bijzondere mandaten toe te kennen voor de uitvoering van enkele van zijn taken⁽²⁰⁾.

f) Wat moet worden bekendgemaakt?

De handelingen betreffende de benoeming of de ambtsbeëindiging van de bestuurders en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen, moeten worden neergelegd in het dossier van de vereniging en bij uittreksel bekendgemaakt worden in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad⁽²¹⁾.

Deze akten moeten hun naam, hun voornamen, hun woonplaats, hun geboortedatum en -plaats of, ingeval het rechtspersonen betreft, hun naam, hun rechtsvorm, hun BTW-identificatienummer en hun zetel vermelden. Het is ook van belang melding te maken van de omvang van de bevoegdheden en de wijze waarop zij worden uitgeoefend, te weten alleen, gezamenlijk of als college⁽²²⁾.

De opgave van de geboortedatum en -plaats en van het BTW-identificatienummer strekken ertoe de natuurlijke personen en de rechtspersonen gemakkelijker te kunnen identificeren.

3. Overdracht van het dagelijks bestuur

De statuten kunnen voorzien dat het dagelijks bestuur van de vereniging worden opgedragen aan een of meer personen, een bestuurder, een lid of een derde⁽²³⁾.

a) Waarom het dagelijks bestuur aan iemand opdragen?

Als de activiteiten van een vzw een zeker gewicht krijgen, zijn regelmatig een reeks van maatregelen en acties vereist om het dagelijks bestuur van de vereniging te verzekeren. Het kan vervelend en te formeel zijn telkens de raad van bestuur bijeen te roepen om zulks te doen. Derhalve kan het nuttig zijn dat de raad van bestuur het dagelijks bestuur aan een of meer personen opdraagt.

(20) Art. 13 wet van 27 juni 1921.

(21) Art. 26novies, §§ 1 et 2 wet van 27 juni 1921.

(22) Art. 9 wet van 27 juni 1921.

b) Wat moet verstaan worden onder “dagelijks bestuur”?

De handelingen van dagelijks bestuur zijn de bestuurshandelingen die de noden van het dagelijks leven van de vereniging of die welke zowel wegens hun geringe belang als wegens de nood aan een snelle oplossing geen optreden van de raad van bestuur verantwoorden.

Het verband tussen de geplande handeling en het maatschappelijk doel van de vereniging moet dus per geval per geval worden nagegaan.

c) Welk statuut heeft de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen?

Overeenkomstig de wet heeft de persoon die belast is met het dagelijks bestuur de hoedanigheid van orgaan.

Het orgaan onderscheidt zich van de gemachtigde.

De hoedanigheid van orgaan heeft tot gevolg:

1° het orgaan moet zijn macht niet verantwoorden door middel van een bijzondere volmacht.

Voor sommige akten moet de gemachtigde zijn bevoegdheden verantwoorden door middel van een schriftelijke volmacht⁽²⁴⁾ en soms zelfs aan de hand van een authentieke akte⁽²⁵⁾.

2° het orgaan mag voor het gerecht verschijnen ⁽²⁶⁾.

3° de vereniging kan aansprakelijk worden gesteld voor fouten begaan door het orgaan, terwijl hij die het mandaat verstrekt in beginsel niet aansprakelijk is voor de fouten van de gemachtigden.

Het statuut van persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, biedt de betrokkene dus meer veiligheid dan dat van gemachtigde.

(23) Art. 13bis wet van 27 juni 1921.

d) Kunnen zijn bevoegdheden worden beperkt ?

Net zoals voor de raad van bestuur, gaat artikel 13bis uit van het beginsel dat handelingen in het kader van het dagelijks bestuur tegenstelbaar zijn en dat aan het dagelijks bestuur gestelde beperkingen niet tegenstelbaar zijn.

Bepalingen ter beperking van de bevoegdheden van de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, zijn niet tegenstelbaar aan derden en zijn alleen van kracht binnen de vereniging.

Bijgevolg kunnen derden niet verzoeken om de vernietiging van een handeling verricht met miskenning van een bevoegdheidsbeperking met betrekking tot het dagelijks bestuur, aangezien deze beperking niet aan hen tegenstelbaar is.

Bijvoorbeeld: de bestuurder heeft bevoegdheden beperkt tot de handelingen A, B en C. Hij stelt een handeling D. Een derde persoon kan niet om de nietigverklaring van handeling D verzoeken omdat hij de bepaling die de handelingen van de bestuurder beperkt tot A, B, en C, niet kan inroepen.

Hetzelfde geldt voor de vereniging, die de bevoegdheidsbeperking van een van zijn organen niet kan aanvoeren om zich te bevrijden van de verbintenis die dit orgaan heeft aangegaan met miskenning van deze beperking.

e) Hoe kan hij optreden?

Het dagelijks bestuur kan worden opgedragen aan een of meer personen. In dat geval moet in de statuten worden verduidelijkt of zij alleen, gezamenlijk of als college handelen.

Ingeval de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen alleen mag handelen, betekent dit dat hij de vereniging op geldige wijze kan binden voor dagelijkse bestuurshandelingen, zelfs indien verscheidene personen deze functie uitoefenen.

(24) Art. 46 gerechtelijk wetboek (volmacht om een gerechtsbrief bij het postkantoor af te halen).

(25) Art. 76, al. 2 van de hypotheekwet (volmacht om een hypotheek te verlijen).

(26) Art. 728 Burgerlijk wetboek.

(27) Art. 1382 Gerechtelijk wetboek.

Het orgaan is collegiaal wanneer overeenkomstig de statuten is beraadslaagd over de handelingen die de vereniging binden.

Het bestuur is gemeenschappelijk ingeval de aanwezigheid van twee of meer bestuurders vereist is om de vereniging te binden.

f) Wat moet worden bekendgemaakt?

De vereniging is verplicht de akten betreffende de benoeming of de ambtsbeëindiging van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen neer te leggen ter griffie van de rechtbank van koophandel van de plaats waar de zetel van de vereniging is gevestigd en bekend te maken in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad⁽²⁸⁾.

In deze akten moeten hun naam, hun voornamen, hun woonplaats, hun geboortedatum en plaats of, ingeval het rechtspersonen betreft, hun naam, hun rechtsvorm, hun BTW-identificatienummer en hun zetel zijn vermeld. Het is ook van belang melding te maken van de omvang van de bevoegdheden en de wijze van uitoefening alleen, gezamenlijk of als college.

(28) Art. 26novies, §1er, al.2, 2° et §2, al. 2, 2° wet 27 juni 1921.

(29) Art. 9 wet 27 juni 1921.

HOOFDSTUK IV Hoe kunnen de statuten van een vzw worden gewijzigd?

Ingeval een vzw haar statuten wenst te wijzigen, moet zij een aantal regels en formaliteiten in acht nemen.

1. Wie kan de statuten wijzigen?

De bevoegdheid om de statuten te wijzigen is uitsluitend voorbehouden aan de algemene vergadering. De raad van bestuur kan slechts wijzigingen voorstellen die alleen de algemene vergadering kan al dan niet goedkeuren.

2. Hoe moet de algemene vergadering worden bijeengeroepen?

De algemene vergadering wordt door de raad van bestuur bijeengeroepen. De raad van bestuur kan verplicht worden tot het bijeenroepen ervan op verzoek van ten minste een vijfde van de vaste leden.

De leden moeten ten minste acht dagen voor de datum van de algemene vergadering worden bijeengeroepen. De agenda wordt bij de oproepingsbrief gevoegd. De voorgenomen wijzigingen moeten uitdrukkelijk in de oproeping zijn vermeld.

3. Welk stem- en aanwezigheidsquorum is vereist?

a) Aanwezigheidsquorum

Opdat een algemene vergadering op geldige wijze een beslissing kan nemen over een statutenwijziging, moet ten minste twee derde van de vaste leden op de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn. In de statuten kan een strenger quorum zijn bepaald.

Ingeval dat quorum evenwel niet wordt bereikt, kan een tweede algemene vergadering worden bijeengeroepen, die kan beraadslagen en besluiten,

ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. Er moeten tussen de twee vergaderingen ten minste 15 dagen zitten.

b) Stemquorum

Om een statutenwijziging te kunnen aannemen is ten minste twee derde van de stemmen vereist.

Indien de wijziging betrekking heeft op het doel van de vzw, is het vereiste stemquorum vier vijfde. Hetzelfde aantal is vereist in geval van ontbinding.

In alle gevallen kunnen de statuten voorzien in een strenger quorum.

4. Welke openbaarmakingsformaliteiten zijn er?

Zodra de statutenwijziging(en) is (zijn) aangenomen door de algemene vergadering, moet(en) zij worden neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel. Het is aan te bevelen tevens een gecoördineerde tekst van de statuten naar aanleiding van de wijziging ervan neer te leggen.

De griffie van de rechtbank van koophandel deelt de statutenwijziging mee aan het Belgisch Staatsblad met het oog op de bekendmaking ervan. Daartoe moet de vzw de inhoud van de wijzigingen noteren op het formulier ad hoc dat beschikbaar is bij de griffie van de rechtbank.

HOOFDSTUK V Hoe kan de samenstelling van de raad van bestuur worden gewijzigd?

Alleen de algemene vergadering kan de bestuurders benoemen en afzetten.

Ingeval de samenstelling van de raad van bestuur wordt gewijzigd, moet de akte van wijziging worden neergelegd ter griffie van de rechtbank van koop-handel die ze vervolgens meedeelt aan het Belgisch Staatsblad met het oog op de bekendmaking ervan. Daartoe dient het adhoc formulier te worden gebruikt.

HOOFDSTUK VI Welke boekhoudkundige verplichtingen hebben vzw's?

1. Welke verplichtingen?

Een onderscheid wordt gemaakt tussen twee categorieën vzw's, die beide specifieke verplichtingen hebben⁽³⁰⁾.

De « grote » vzw's zijn die welke beantwoorden aan twee van de volgende drie criteria:

- 5 werknemers;
- 250.000 euro aan ontvangsten;
- vermogen van 1.000.000 euro.

Die verenigingen moeten dezelfde soort boekhouding voeren vergelijkbaar met een handelsvennootschap.

De overige vzw's zijn « klein» (bijvoorbeeld: 2 werknemers en 20.000 euro aan ontvangsten, geen enkele werknemer en zeer kleine ontvangsten). Zij voeren een « debet-krediet » -boekhouding, zulks op grond van een model.

OPGELET

De wet is niet van toepassing op de vzw's die reeds aan boekhoudkundige verplichtingen onderworpen zijn krachtens een bijzondere wet, op voorwaarde dat die verplichtingen gelijkwaardig zijn aan die omschreven in de wet. Deze beoordeling wordt gedaan door de vzw.

Bijvoorbeeld:

- koninklijk besluit van 14 augustus 1987 tot bepaling van de minimumindeling van het algemeen rekeningstelsel voor de ziekenhuizen;
- besluit van de Franse Gemeenschap van 12 maart 1987 betreffende de erkenning van en de toekenning van toelagen aan de personen en diensten belast met de begeleiding van maatregelen voor de jeugdbescherming;
- decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volkswontwikkelingswerk.

(30) Art. 17, §§ 2 et 3 wet 27 juni 1921.

2. Wie keurt de rekening goed en wanneer?

De goedkeuring van de rekening is een bevoegdheid die voorbehouden is aan de algemene vergadering. De raad van bestuur moet de jaarrekening ter goedkeuring voorleggen aan de algemene vergadering. Dat moet ieder jaar gebeuren, ten laatste zes maanden na afsluitingsdatum van het boekjaar.

De begroting van het volgende boekjaar moet eveneens door de raad van bestuur worden voorgelegd en door de algemene vergadering worden goedgekeurd.

3. Moet de rekening worden bekendgemaakt?

a) Neerlegging ter griffie

De vzw's moeten jaarlijks hun jaarrekening neerleggen ter griffie van de rechtbank van koophandel. Het niet neerleggen van de rekening gedurende drie opeenvolgende boekjaren kan de ontbinding van de vzw tot gevolg hebben.

b) Neerlegging bij de Nationale Bank van België

De rekening van de « grote » vzw's wordt binnen dertig dagen na de goedkeuring ervan bij de Nationale Bank van België neergelegd.

4. Moeten rekeningcommissarissen worden aange wezen?

De vzw's die meer dan 100 werknemers hebben of voor twee van de volgende drie criteria onderstaande cijfers te boven gaan:

- 50 werknemers;
- 6.250.000 euro aan ontvangsten;
- een balans van 3.125.000 euro;

moeten rekeningcommissarissen, leden van het Instituut van bedrijfsrevisoren, aanwijzen.

De overige vzw's kunnen rekeningcommissarissen aanwijzen. Het betreft een mogelijkheid, geen verplichting.

HOOFDSTUK VII Vermogen van de vzw

1. Wat mag een vzw bezitten?

In de wet wordt het bezit van roerende en onroerende goederen door een vzw niet beperkt. Het is nochtans belangrijk dat voornoemd bezit verband houdt met het doel van de vereniging en niet ertoe strekt de leden ervan rechtstreeks te verrijken.

2. Wat moet worden gedaan indien de vzw een gift ontvangt?

Bij overschrijding van het bedrag van 100.000 euro voorziet de wet in een procedure op grond waarvan de giften die betrekking hebben op een roerend of een onroerend goed bij koninklijk besluit moeten worden gemachtigd.

De handgiften (afgifte van hand tot hand) en de giften bij middel van een bankoverschrijving behoeven evenwel geen machtiging, zulks ongeacht het bedrag ervan.

a) Machtigingsprocedure

Ingeval de vzw een gift of een legaat ontvangt waarvan de waarde 100.000 euro te boven gaat, is een machtiging bij koninklijk besluit vereist.

U kunt een volledige lijst van de stukken die moeten worden overgelegd met het oog op het aanleggen van een dossier, alsmede alle nuttige inlichtingen verkrijgen bij de:

Federale Overheidsdienst Justitie
Directoraat-generaal wetgeving, Fundamentele rechten en vrijheden
Dienst giften en legaten
Waterloolaan, 115
1000 BRUSSEL
Tel.: 02/542.65.11

Fax: 02/542.70.97

E-mail: Burgerlijke.Wetgeving@just.fgov.be

b) Tot wie moet u zich wenden om uw gift fiscaal af te trekken?

Alleen bij koninklijk besluit erkende vzw's kunnen aan een schenker een fiscaal attest verstrekken waarmee hij op zijn belastingaangifte het bedrag van zijn schenking aan de vzw kan aftrekken.

U kunt het best informatie inwinnen bij de:

Federale Overheidsdienst Financiën
Administratie van de ondernemings- en inkomensfiscaliteit
Centrale diensten
RAC-Financietoren
Kruidtuinlaan 50, bus 61
1010 BRUSSEL
Tel.: 02/210.29.11
Fax: 02/210.41.18

HOOFDSTUK VIII Wanneer en hoe kan een vzw worden ontbonden en vereffend ?

De ontbinding van een vzw kan vrijwillig of gerechtelijk zijn.

1. Hoe kan een vzw vrijwillig worden ontbonden?

De leden van een vzw kunnen vrijwillig beslissen de vzw te ontbinden.

Alleen de algemene vergadering kan beslissen over de ontbinding van de vzw. Om op geldige wijze een beslissing te kunnen nemen, moet ten minste twee derde van de leden van de algemene vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn. Indien dat niet het geval is, kan een nieuwe algemene vergadering worden bijeengeroepen, die niet binnen een termijn van vijftien dagen mag worden gehouden. Deze tweede vergadering kan een beslissing nemen, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden.

De beslissing van de algemene vergadering moet worden genomen met vier vijfde van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden.

De algemene vergadering moet de vereffenaar(s) aanwijzen. De vereffenaar(s) heeft (hebben) tot taak het passief van de vzw aan te zuiveren en het actief ervan te gelde te maken.

2. Wanneer en hoe vindt een gerechtelijke ontbinding plaats?

De gerechtelijke ontbinding vindt plaats ingevolge de beslissing van de rechtbank van eerste aanleg.

a) Welke oorzaken van gerechtelijke ontbinding zijn er?

1° de vereniging is niet in staat haar verbintenissen na te komen;

2° de vereniging wendt haar vermogen of de inkomsten uit dat vermogen voor andere doelen aan dan die waarvoor zij is opgericht;

3° de vereniging handelt in ernstige mate in strijd met de statuten, de wet of de openbare orde;

4° de vereniging heeft gedurende drie opeenvolgende boekjaren geen jaarr ekening neergelegd;

5° de vereniging telt minder dan drie leden.

b) Hoe verloopt de procedure?

Elke belanghebbende kan bij de rechtbank van eerste aanleg een verzoek tot ontbinding van een vzw indienen.

De rechtbank kan de handeling waarop de eis tot ontbinding is gegrond vernietigen, ook indien zij die eis afwijst.

De rechtbank moet de vereffenaar(s) aanwijzen. De vereffenaar(s) heeft (hebben) tot taak het passief van de vzw aan te zuiveren en het actief ervan te gelde te maken.

3. Welke bestemming moet worden gegeven aan het vermogen in geval van vereffening?

Het vermogen dat na de vereffening van de vzw eventueel overblijft, mag niet onder de leden worden verdeeld. Het moet worden aangewend voor een belangeloos doel. Dat doel moet in de statuten zijn bepaald.

4. Welke openbaarmakingsformaliteiten zijn er?

De beslissingen in verband met de ontbinding, de vereffening en de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaars moeten worden neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel.

HOOFDSTUK IX Hoe is de aansprakelijkheid geregeld?

De vzw-wet voorziet in een stelsel van beperkte aansprakelijkheid. Zoals reeds is gesteld, gaat het om een belangrijk verschil in vergelijking met de feitelijke vereniging.

Uiteraard is slechts sprake van beperkte aansprakelijkheid op voorwaarde dat de vzw op geldige wijze is opgericht.

Binnen een vzw valt het aansprakelijkheidsstelsel uiteen in drie elementen: de aansprakelijkheid van de leden, die van de bestuurders en in voorkomend geval die van de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, en die van de vzw zelf.

1. Welk aansprakelijkheidsrisico loopt de vereniging?

De vereniging is aansprakelijk voor de fouten die kunnen worden toegerekend aan haar aangestelden of aan de organen waardoor zij handelt.

Anders gesteld, wanneer werknemers of leden van de raad van bestuur of van de algemene vergadering namens de vereniging handelen, kunnen zij niet persoonlijk aansprakelijk worden gesteld. Enkel de vereniging kan aansprakelijk worden gesteld.

2. Welk aansprakelijkheidsrisico lopen de leden?

De leden van een vereniging zonder winstoogmerk zijn in hun hoedanigheid van lid slechts beperkt aansprakelijk. Dit onderstelt dat hun persoonlijke aansprakelijkheid, en dus hun eigen vermogen, niet in het gedrang kan komen door handelingen van de VZW.

Op het beginsel van beperkte aansprakelijkheid van de leden bestaat evenwel een aantal uitzonderingen:

1° artikel 3, §2, voorziet in de persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid van de personen die in naam van een vereniging in wording een verbintenis zijn aangegaan indien die vereniging geen rechtspersoonlijkheid verkrijgt binnen twee jaar na het ontstaan van de verbintenis of indien de vereniging binnen zes maanden na het verkrijgen van de rechtspersoonlijkheid de verbintenis niet bekrachtigt;

2° naar luid van artikel 11, tweede lid, kan een persoon die optreedt in naam van een vereniging die in haar stukken haar naam, de afkorting « vzw » of het adres van haar zetel niet heeft vermeld, persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor alle of voor een gedeelte van de door de vereniging aangegane verbintenissen.

In artikel 23, vierde lid, is dezelfde sanctie bepaald in geval van een vzw in vereffening.

Ten slotte moet erop worden gewezen dat de beperkte aansprakelijkheid van de leden van een vzw geen absoluut beginsel is op grond waarvan zij zijn vrijgesteld van alle aansprakelijkheid.

Het in artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek omschreven gemene aansprakelijkheidsrecht blijft van toepassing. Het lid van een vzw die door zijn schuld aan een ander schade veroorzaakt, moet die schade vergoeden⁽³¹⁾.

(31) Art. 1382 Burg. wetboek.

3. Welk aansprakelijkheidsrisico lopen de bestuurders en de met het dagelijks bestuur belaste personen?

In de wet is voor de bestuurders en de met het dagelijks bestuur belaste personen dezelfde aansprakelijkheidsregeling bepaald. Zij zijn alleen verantwoordelijk voor de vervulling van de hun opgedragen taak en voor de fouten in hun bestuur.

Ook hier moet worden beklemtoond dat die beperkte aansprakelijkheidsregeling de begunstigen ervan niet ontslaat de beginselen inzake het gemeene aansprakelijkheidsrecht overeenkomstig artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek in acht te nemen⁽³²⁾.

(32) Art. 1382 Burg. wetboek.

HOOFDSTUK X Ik heb mijn vzw opgericht voor de inwerkingtreding van de wet van 2 mei 2002. Wat moet ik doen?

De wet van 27 juni 1921 betreffende de vzw's is grondig gewijzigd ingevolge de wet van 2 mei 2002.

Alle vzw's die reeds bestonden voor de inwerkingtreding ervan moeten dan ook nieuwe taken vervullen en binnen een zekere termijn voldoen aan de nieuwe wet.

De bestaande vzw's zijn die waarvan de statuten voor 1 juli 2003 zijn bekendgemaakt.

1. Inwerkingtreding en aanpassingstermijnen

VZW (statuten bekendgemaakt voor 1 juli 2003)		
1 juli 2003	1 januari 2004	1 januari 2005
<ul style="list-style-type: none">- bekendmaking (neerlegging dossier ter griffie van de rechtbank van koophandel);- bedrag van giften;- ontbinding, vereffening, ...	nieuwe boekhoudkundige verplichtingen	toegang tot boekhoudkundige stukken en documenten
aanpassings-termijn tot 1 januari 2005 voor bepaalde in de volgende tabel opgesomde verplichtingen	aanpassingstermijn tot 1 januari 2005	aanpassingstermijn tot 1 januari 2006

Wet van 27 juni 1921	Onderwerp
Art. 2	vermeldingen in de statuten
Art. 2bis	aansprakelijkheid van de leden
Art. 2ter	verplichtingen van de toegetreden leden
Art. 3bis	nietigheid
Art. 3ter	gevolgen van de nietigheid
Art. 10, eerste lid	register van de leden
Art. 11	vermeldingen in de akten
Art. 13	raad van bestuur (aantal leden)
Art. 13bis	dagelijks bestuur
Art. 16	giften
Art. 26	rechtsvorderingen
Art. 26novies	bekendmaking

2. Wat moeten dergelijke verenigingen concreet doen?

Zij moeten erop toezien dat hun statuten conform de nieuwe wet zijn. Daartoe onderzoeken zij of zij beantwoorden aan de in de nieuwe wet bepaalde vermeldingen in de statuten⁽³³⁾.

De vzw's moeten tevens nagaan of de in hun statuten omschreven werkingsregels wel degelijk conform de nieuwe wettelijke vereisten zijn, inzonderheid met betrekking tot de werking van de algemene vergadering en van de raad van bestuur.

Enkele voorbeelden:

- In de statuten van een vzw is bepaald dat de ontbinding van een vereniging een 2/3 meerderheid vereist. De nieuwe wet vereist een 4/5 meerderheid. De statuten moeten dan ook in overeenstemming daarmee worden aangepast.

(33) Art. 2 wet 27 juni 1921.

- Indien een vzw in haar naam het woord « stichting » gebruikt, moet zij dat woord schrappen of veranderen van juridische vorm.

Nadat de statuten zijn gewijzigd, moeten de vzw's ze neerleggen ter griffie van de rechtbank van koophandel met een verzoek tot bekendmaking ervan. Zij leggen tevens hun gecoördineerde statuten neer.

Krachtens de nieuwe wet moeten in de akten betreffende de aanwijzing van de bestuurders en in voorkomend geval van de met het dagelijks bestuur belaste personen de omvang van hun bevoegdheden en de wijze van uitoefening ervan worden vermeld. De vzw's moeten derhalve die vereiste in acht nemen binnen de termijn van 1 jaar te rekenen vanaf 1 januari 2004.

De vzw's moeten eveneens nagaan of de ledenlijst is bijgewerkt. Indien dat niet het geval is, zorgen zij ervoor dat de lijst wordt geactualiseerd en ter griffie van de rechtbank van koophandel wordt neergelegd.

Indien de rekening van de vzw overeenkomstig de nieuwe wet is opgemaakt, zien zij erop toe dat deze ter griffie van de rechtbank van koophandel wordt neergelegd.

Binnen een termijn van een jaar te rekenen vanaf 1 januari 2004 moeten de vzw's in al hun documenten hun naam, de woorden « vereniging zonder winstoogmerk » of de afkorting « vzw », alsmede het adres van de zetel van de vereniging vermelden.

Referentieteksten.

Wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen;

Koninklijk besluit van 2 april 2003 tot vaststelling van de termijnen voor de inwerkingtreding van de wet van 27 juni 1921, gewijzigd bij de wet van 2 mei 2002;

Koninklijk besluit van 26 juni 2003 op de openbaarmaking van akten en stukken van verenigingen zonder winstoogmerk en van private stichtingen;

Koninklijk besluit van 26 juni 2003 betreffende vereenvoudigde boekhouding van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, stichtingen en internationale verenigingen zonder winstoogmerk.

Ministerieel besluit van 30 juni 2003 betreffende de bekendmakingskosten van akten en schikken van vennootschappen, ondernemingen en stichtingen.

Deze documenten zijn beschikbaar op de web – site van de FOD – Justitie (www.jst.fgov.be - rechtsbronnen – Geconsolideerde wetgeving (vakje voor afkondiging met 27-06-1921 invullen) of op verzoek bij het Belgisch Staatsblad (Leuvenseweg 42 te 1000 Brussel).

Stafdienst "Secretariaat, logistiek en communicatie"

Dienst Informatie, Interne en Externe Communicatie en Protocol

Waterloolaan 115 - 1000 Brussel

Tel: 02/ 542.65.11

Deze brochure is een publicatie van de Minister van Justitie
en de Federale Overheidsdienst Justitie.